

ԼՈՅՍ

Հ Ա Ն Դ Է Ս

Գ. ՏԱՐԲ

ՋԲԶԱՆ Գ.

ԹԻԻ ԿԱ. 61

1877

ՄԱՌԻՍ 28 ՏԱՐԱԹ

Ա Չ Գ Ա Յ Ի Ն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ՄԷՉ

ԻՆՉ ԸՆԹԱՅԻ ԲՈՆԵԼՈՒ ԵՆ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒԱՆՔ

Հարցումնիս որչափ հետաքրքրական, պատասխաննիս ալ այնչափ պարզ է և օգտակար եթէ առողջ մտօք նկատուի: Մեր մեր եկեղեցական Հայրերն հարուածելու կամ անոնց ընթացքն խափաքննադատելու մտադիր չենք, քա՛ւ լիցի, բայց երբ կ'իշուենք մեր և իրենց կոչումն և պաշտօնն, կողանք թէ մեծ պարտականութիւններ ունինք ինչպէս եկեղեցւոյ առաջ նոյնպէս երեսփոխանական ժողովոյ մէջ:

Ամենուս յայտնի է որ մեր Ազգ. Երեսփոխանութիւնն աջակողմեան և նախակողմեան կամ յառաջադիմական և յետադիմական կուսակցութեանց բաժանեալ է մի քանի տարիէ ի վեր: Այս կուսակցական ոգին թէ և բարի նպատակի մը համար ծագումն առած բլրոյ Ազգին օգտին համար, բայց արդարութեամբ խօսելով՝ առեւտրութենէ և յուր կրքերէ ղերծ չէ ինչպէս կ'աւանդուի ամեն խնդրոյ և բռնարկութեանց մէջ:

Այս ցաւալի վիճակն քաջ ճանչնալով Սրբազան Պատրիարք Հայրն, այս անգամ բացման ճառին մէջ ցաւ յայտնելով, ըսաւ թէ Ճերկու երեք կուսակցութիւն կ'տեսնեմք Ձեր մէջ, թէ և ամենուն նպատակն բարի և Ազգին օգտին նուիրեալ, սակայն ինչու զիրար թշնամանէք, նախատէք և կրիւք վստիք իրարու դէմ . . . ես անարժանութեամբ իրբն ձեր Պատրիարքն կըսեմ Ձեզ, որ իմ յաճախ հրաժարական տալուս գլխաւոր պատճառներէն մէկն ալ ձեր այդ երկպառակութիւնն է : Ուստի կաղաչեմ կը պաղատեմ ամեն մէկերնուդ՝ վանեցէք, հեռացուցէք ձեր սրտերէն ատելութիւնն, անմիաբանութիւնն և ծայրայեղ կիրքերն, որ ամեն բարի նշնադատակներ վեր ի վայր կ'տապալեն» :

Բարձրաշնորհ Պատրիարք Սրբազան Հայրն իւր այս խրատական յորդորովն կ'փափաքեր միացնել կուսակցութեանց ոգին և թէ Ազգին իրական շահուց վերայ հիմնել, վասն զի դիտէր որ իւրաքանչիւրին նպատակն բարի է, բայց ծայրայեղ միջոցներով յայն ժամանակէ կ'զրուշացնէր, պահ մի յետոյ նոյն նիստին մէջ միջանկեալ դէպք մը առիթ տուաւ մի քանի երեսփոխանաց ըսելու թէ «կուսակցութիւնք անհրաժեշտ պէտք են, որպէս զի ամեն գաղտնիք ու դարձուածք յայտնուին, և իւրաքանչիւր ըստ այնմ շարժի բարի նախանձաւորութեամբ» :

Իցիւ թէ այս յայտարարութիւնն անկեղծ սրտի մը զգացմանց արտայայտութիւնն եղած ըլլար և իցիւ թէ կուսակցութիւնք այս ճշմարտութեան ճամբուն մէջ որոնէին Ազգին պատիւն և շահ :

Հարկ չկայ մեզ բնտուել թէ Ազգ. Ժողովոյ այս կերպ կուսակցական բաժանումն օգտակար է թէ՛ վնասակար : Ազգասիրական նախանձալուրդութենէ՞ ծագումն առած է, թէ՛ զանազան նկատմունքներու ծննունդ և անհատական շահերու արդասիւք միայն սա ճշմարիտ դիտեր և համարձակ կրնանք ըսել թէ մեր Ազգ. Ժողովոյ կուսակցութիւնն Անգղիոյ, Գաղղիոյ, Գերմանիոյ և այլ Եւրոպական ազգաց խորհրդարաններու կուսակցութեանց հակոտնեայն է, ասոնցք անյողգողք և յարատեւ սկզբան մի արգասիւք է, իսկ մերն յողգողք և առ ժամանակեայ դիպաց արդիւնք : անոնց կուսակցութեան անգամներուն իւրաքանչիւրն խնդրոց մէջ հաւատար գիտակցութիւն, հաւասար խորհուրդ և հաւասար կամք ունին, իսկ մեր երեսփոխանական կուսակցութեանց մէջ մէկ քանի ճարտարախօս երեսփոխաններ կան, որ լեզու բերան չունեցող մեծամասնութեան ձայնն աւրուէն շատ անգամ կ'որդել կ'յաջողին :

Այս տեսութեամբ մեր եկեղեցական երեսփոխանաց մէկ մասն ալա-

կողմ: և մէկ մասն ու ձախտակողմ: կուսակցութեան յարեալ են, ոմանք անգիտութեամբ և ոմանք ալ Փառք, խաչ, Պաշտօն և Թաղ մուրալու անկնկալութեամբ, մինչդեռ եկեղեցականաց համար ոչ ալ ըլլալու է և ոչ ձախ: Մեր եկեղեցական երեսփոխաններն չլիրաւորելու համար կ'սեղմենք մեր գրին և չենք մտնար մանրամասնութեանց, այլ թէ մեր հարցման պատասխանին դալով կըսենք թէ եկեղեցական երեսփոխաններն ուղիղ ընթացք մի բռնելու են Ազգ. Ժողովոյ մէջ, զի անոնց համար ներելի է ալ կամ ձախ կուսակցութեան յարիլ. անոնց համար կուսակցութիւն չկայ, այլ ամեն կուսակցութեանց անխտիր հաւասար մարդն ըլլալու են ըստ խնդրոյն և ըստ պարագային:

Ազգ. Ժողովոյ մէջ Հայ եկեղեցականութիւնն 20 ձայն և քուէ ունի, այս թիւն որ կուսակցութեան թուոյն վերայ աւելնայ, անտարակոյս այն կողմն քուէից բացարձակ առաւելութիւն մի կարտադրէ: Բայց երբ, — երբ խնդիրն կուղէ աջին կողմանէ առաջարկեալ ըլլայ կուգէ ձախին, ընդհանուր Ազգին բարի է և օգտակար:

Այս կէտն մի քիչ աւելի պարզելով վերջացնենք:

Ենթադրենք թէ Ազգ. Ժողովոյ նոյն նիստին մէջ երկու առաջարկութիւններ ըլլան զոտ զոտ, մին աջակողմէն և միւսն ու ձախակողմէն, եթէ այս առաջարկութիւններն խոհական տեսութեամբ մի օրինակ Ազգին օգտակար են, եկեղեցական երեսփոխաններն առանց խարութեան պարտականութիւն ունին երկու քուէարկութեան մէջ ալ իրենց հաճութեան քուէն տալ. իսկ եթէ երկու կողման առաջարկութիւններն ալ վնասակար ըլլան, պարտաւոր են հաւասար մերժել ոչ պօզոս և ոչ տպօզոս խտրելով:

Եթէ մեր եկեղեցական երեսփոխաններն այս սկզբունքն իրենց նշանարան ընտրեն, անտարակոյս Քնդհ. Ժողովոյ մէջ արդարութեան կը շիտ մի պիտի ըլլան իշահ եկեղեցւոյ և Ազգին, միանգամայն խրաբան չիւր կուսակցութեան նախանձելի օրինակ մը պիտի ընծայեն . . . :

## ՃԻՐՔԻԹԸ ՄԻՆԱՓԻՅԷ

Մեր ընթերցողը անշուշտ կ'իշխեն որ Շիրքէթը Մէնաֆիէի նպատակին եւ գործառնութեանց վերայ հանդիսի զանազան թիւերովն ընդարձակօրէն գրած ենք, միշտ դուրսի իր բարի գիտատրութիւնն որ իւր անձնական շահէն նախամեծար ընտրած է Նէնի-Գաբուի Ազգային երկսեւ վարժարանաց ապագայ կեդանութիւնն:

Այս բարենպատակ ընկերութեան որչափ գովեստներ չուայինք, դարձեալ արժանաւոր եւ գուգակչի փոխարինութիւն մի չհաւարուիր, վասն զի ոչ այնքան ըն-

կերութեան հաստատութեան , որքան Հայ մանկաւոյն դաստիարակութեան խնդիրն , որոյ համար նախահոգ զգուշութիւններով զատ օրէնքներ տրամադրած է իւր կանոնադրին մէջ :

Նէնի-Գաբուի երկսեռ վարժարանն անհրաժեշտ պարտականութիւն ունի յաւետարանապաշտ մնալ յիշեալ ընկերութեան , մասնաւոր աճոր Ազգասէր եւ անձնուէր հիմնադրաց , որք են՝ Մկրտիչ էֆ. Մաղլըմեան , Բարթող էֆ. Մ. Քիւրքճիպաշեան . Յակոբ էֆ. Մարթեան , Մարգար էֆ. Տատրեան , որոց հետ յիշատակութեան արժանի է նա եւ անձնուիրաբար աշխատող Աստուածատուր էֆ. Ալլահվէրտիեան :

Սոյն ընկերութեան 1875 Ապրիլ 1էն սկսեալ մինչեւ ներկայ 1877 Մայիս 4 հաստատուած քուէարկութեան նուէրներէն , 24800 դրշ. բաժին հանած է Նէնի-Գաբուի Ազգ. վարժարանաց , եւ այս պատրաստ գումարն է մնաց սոցժմ ընդ հսկողութեամբ Գրիգոր էֆ. Խանամիրեանի , Մկրտիչ էֆ. Մաղլըմեանի եւ Համբարձում էֆ. Մազպուկեանի քովը , եւ մեծ յոյս ունինք որ այս Ազգասէր անձանց պաշտպանութեան եւ աշխատութեան ներքեւ այդ երկու տարուան գումարն ընկերութեան 5 շրջանն բոլորեւելուն մշտնջենաւորական դրամադրութիւն կըլլայ ներկսեռ վարժարանին :

Ընկերութեան այս բարենպաստիկ ձեռնարկն Ազգ. վարչութեան Տնտեսական խորհրդոյ կողմանէ մեծաւ դոհովիւթեամբ հռչակեալ եւ հաշուեցոյցին երկսեռ վարժարանաց վերաբերեալ արդիւնքն վաւերացեալ է , որոյ պատճէնն ներկայիս հաստատակելով ի դիմաց Նէնի-Գաբուի Պատուարժան հասարակութեան շնորհակալութիւն էլ յայտնենք յաջողութիւն եւ յարատեւութիւն մաղկելով :

\* \*

### ՊԱՅՏՈՒՄԱՎԱՆ ԶԱՆՈՒՅՈՒՄ

ԱԶԴ. ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ

Ասիկէ երկու տարի առաջ մայրաքաղաքիս մէջ տղաւնոց տմանց հիմնադրութեամբ «Շիրքէթը Մէնաֆի» անուանով ընկերութիւն մը հաստատուեր է շահեկան ձեռնարկութիւններ ընելու նպատակաւ , եւ սոյն ընկերութիւնն իւր մասնաւոր նպատակը լծողեւով նաեւ ազդօգուտ առաջադրութեամբ մը , իւր կանոնադրին մէջ որ հրատարակուած է 1875 Ապրիլ 1ին , բացայայտ տրամադրեր է Նէնի-Գաբուի մեր Ազգ. երկսեռ վարժարանաց նպատի բաժին մը ընձեռել ընկերութեան դրամական դորձաւորութիւններէն , այն կարգադրութեամբ որ նուիրեալ նպատաներն յատուկ մ. նախաւորոյ մը ձեռօք պահպանուին արդիւնաւորին եւ այսպէս դրամագլուխ մը կազմուի , որ հնգամեայ պայմանաժամին լրումէն ետեւ ծառայէ տահանեալ նպատակին :

Մէնաֆի , ընկերութիւնն իւր հիմնադրութեան թուականէն սկսեր է անկեղծօրէն եւ կանոնաւորապէս կատարել ինչ որ առաջադրեր է յօդուա

յիշեալ վարժարանաց , և ըստ որոշեալ կարգադրութեան աւանդապահ Մասնաժողովն կազմուելով ընկերութեան երկամեայ գործողութեանց հաշուէն գանձեր է վարժարանաց բաժնին ինկած նպատից գումարը , որու ստորագրեալ հաշուեցուցակը մասնաժողովն այս անգամ Տնտեսական խորհրդոյ մատոյց , ի ծանօթումն բերելով Պատրիարքարանի թէ իւր գրամական գործողութեանց հաշիւը և թէ նպատից մատն Մէնաֆիի ընկերութեան կողմէ եղած կարգադրութիւնը պարագաներովն հանդերձ , որպէս զի Պատրիարքարանի պաշտօնական գիտութեամբը Ազգային հաստատութեան մը նուիրեալ նպատան ապահովէ անակնունելի պարագայից գէմ :

Այս հաշուեցոյցէն Տնտեսական խորհուրդն գործութեամբ տեղեկացաւ որ ընկերութեան սկզբնաւորութենէն մինչև 1877 Մայիս 4 թուականն վարժարանաց հաշոյն 24800 զուրուշի գումար մը գոյացեր և աւանդապահ Մասնաժողովն ինչպէս կը տրամադրէ ընկերութեան կանոնագիրը , հաւաքածոյ արդիւնքով հետզհետէ 124 հատ Բումէլիի երկաթուղոյ բաժնեթուղթ գնոյ առեր է , որոց թիւերը նշանակուած էին հաշուեցոյցին մէջ :

Տնտեսական խորհուրդը սոյն հաշուեցոյցն ընդունելով վաւերացուց , արձանագրեց և աւանդապահ Մասնաժողովոյ հետ համախորհուրդ՝ ինչ միջոց որ հարկաւոր էր ընկերութեան հնդամեայ պայմանաժամէն ետև գոյացեալ գրամադրուիւր իւր նպատակին գործածելու մասին , տնօրինեց նոյն իսկ ընկերութեան Հիմնադրաց համաձայնութեամբը , և այսպէս Մասնաժողովոյ փափաքանաց համաձայն՝ պաշտօնական ապահովութեան մը ներքև առաւ Մէնաֆիի ընկերութեան սոյն բարենպաստակ ձեռնարկութիւնը :

Ազգ. Ազգ. վարչութեան Տնտեսական խորհուրդը սոյն տեղեկութիւններն հրատարակելով ի պաշտօնէ գտլութեամբ կը հռչակէ թէ՛ Մէնաֆիի ընկերութեան հիմնադրաց , թէ՛ բաժնետէարց , և թէ մասնաւորապէս աւանդապահ Մասնաժողովոյ անդամաց Ազգասիրական , ընթացքը , և կը յուսայ որ ուսումնասիրութեան այս գործնական օրինակը գեղեցիկ գրգռումը կըլլայ նաև ուրիշ ընկերութեանց , որ մի և նոյն Ազգասիրական ոգւով և յարատւութեամբ ստատրեն յօգուտ դատախարակութեան և զարգացման Ազգային մանկաւոյն :

Կ. Պօլիս 25 Մայիս 1877

ԿնիԲ

Ի Պատրիարքարան հայոց

\* \*

Վարն Կիւրակէ՝ Ազգ. Սահմանադրութեան 17րդ տարեգարձի հանդէսն պիտի կատարուի Ազգ. Հիւանդանոցի Մատրան և Գէմի պարտեղին մէջ , ուր

հանդիսին շքեղութեան և բարեկարգութեան համար պէտք եղած պատ-  
րաստութիւնք կանխաւ հոգացուած են յատուկ մասնաժողովոյ ձեռք :

Սոյն Ազգ. հանդիսին կարգադրել Մասնաժողովոյ կողմանէ հրաւիր-  
եալ են Պատրիարք Սրբազան Հայրն , բոլոր բարձրատիճան Եկեղեցականք  
և մեծանուն Ազգայինք :

Վստահ եմք թէ Հայ ժողովուրդն ի պատիւ Ազգին , ինչան Սահմա-  
նադրասիրութեան և ի շնորհս 600ի մօտ խեղճ և տառապեալ պատ-  
պարեւոյ պիտի փութայ իւր պատկառելի ներկայութեամբն մեծ շուք մի  
ընծայել հանդիսավայրին և Հայ Ազգին վերակենդանութեան առաջնոր-  
դող Օրէնքին ԱՅրդ տարին փառաւորել :

Կիւրինի ժողովուրդք վերստին գանգատ կ'յայտենն Մանճրլիի Զա-  
քարիա Սրբազանէն և կրօնի թէ իւր ծերութեան պատճառաւ այլ ևս ան-  
բաւական է առաջնորդական պաշտօն վարել , և թէ կ'ինդրեն որ Կիւրին  
Հաճա հետ միանայ և Պետրոս վարդապետի առաջնորդութեան վիճակին  
հետ խառնուի :

Կիպրոսէն եկած ժողովրդային հանրագրութիւն մի կըսէ թէ ասկէ  
առաջ գացող քննիչք արդարութեամբ վարուած չեն և թէ շատ բան խե-  
ղագիւրուած է , որոյ վրան յականէ յանուանէ Յովհաննէս Էֆ. Պօյաճեան  
քննիչ զրկել կ'ինդրեն , ծախսն ալ իրենք մճարելու պայմանաւ :

Ազգ. Կրօնական ժողովոյ կողմանէ պաշտօնական շրջաբերականներ  
զրկուեցան առ Աւագ Քահանայս Եկեղեցեաց մայրաքաղաքիս , պատուիրե-  
լով որ իւրաքանչիւր ոք Քահանայ իւր ինսամոց յանձնեալ ժողովրդոց ման-  
բամանն ցուցակն վիճակագրութեան եղանակաւ պատրաստէ և ժամ  
յառաջ Կրօնական ժողովոյ գիւմնին բերէ :

Չորեքշաբթի օր Արտաքին գործոց պաշտօնատունէն ծանուցողիւր մի  
հասաւ յԱզգ. Պատրիարքարանն , որով Եկեղեցեաց շրջաբերութեան հանած  
գրամատոմսերն կարգիլէ և կ'յայտեն թէ յետ այսմ որու ձեռք որ գլու-  
նուի տուգանաց պիտի ենթարկուի , և թէ հասարակաց գիւրութեան  
համար Կառավարութիւնն որոշած է պղինձ հինգ փարանոցներ պատրաս-  
տել :

## ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ Ք

Հանդիսիս նախընթաց թուոյն՝ արդային թերթէ մի առնելով ըսած էինք թէ Օսմ. խորհրդարանն ընդհանուր հաւանութեամբ զինուորական տուրքն ընդունել է փոխանակ զինուորի : Բայց մեր ի վերջոյ առած տեղեկութիւնք ուղղել կ'հարկադրեն մեր ախամայ սխալմունքն , որովհետեւ ինչպէս կ'հաստատուն Օսմ. խորհրդարանը՝ բոլոր Օսմանցի Քրիստոնեայնեքէ զինուոր առնելու պէտքին վերայ Վասիլաքի պէյլին խօսած ատենաբանութեանը ծախահարութեամբ հաւանութիւն ընծայելէ յետոյ , առանց որ եւ է որոշում ընելու , սոսկ այդ պատրաստեալ ծրագիրն նախաքննիչ դիւանին յղել է :

\* \*

Զորեքչարթի օր մայրաքաղաքիս լրագրագրականներն Բ. Գուռն հրաւիրուելով ծանուցուեցաւ իրենց թէ զինուորական շարժմանց եւ պատերազմական գործողութեանց վերայ լուրեր հրատարակելն արգիլեալ է , միայն կատարուած իրողութիւնք պիտի հրատարակուին ձէրիսէի Ասքէրիէի պաշտօնական հրատարակութիւններէն առնելով եւ ոչ անպաշտօնական տեղեկութիւններէ : Միանգամայն ծանուցուեցաւ թէ զինուորական իշխանութիւնն՝ ինչպէս յաջող լուրերն՝ նոյնպէս եւ Աստուած չընէ եթէ ձախող լուր մը ստանայ զայն ալ պիտի հրատարակէ , որպէս զի կատկածի եւ անստուգութեան տեղի չմնայ :

Մասիս

\* \*

## ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ԻԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լէվանթ կըսէ թէ Ասիոյ կողմի պատերազմող բանակաց վերայ շատ կարեւոր եւ մանրամասն լուրեր ընդունեցայ , բայց արդիւրեւ ըլլալով զայն հրատարակելն կոչուեմ : — Պիղմարքի խորհրդականն Ռօտովիչ մասնաւոր պաշտօնով Աթինա գացել է : — Լա Ֆրանս կ'ըզէ թէ Շուալօֆ Կօրչագովի մի չրջաբերականն Անգղիոյ պիտի ներկայացնէ , որով պիտի ծանուցանէ թէ Կարմիր ծովին , Սուէշի ջրանցքին եւ Միջերկրականին չափի դպչի Ռուսիա Անգղիոյ չէզոք մնալուն համար : — Անգղիոյ խորհրդարանը կըսէ թէ երբ Ռուսիա փորձէ Սուէշի ջրանցքին վերայ որ եւ իցէ ձեռնարկութիւն մի ընել , Անգղիա չէզոք չափի կրնայ մնալ՝ Հնդկաստանի ճամբուն փտանդուած ըլլալով , եւ թէ Բ. Գրան եւ Եգիպտոսի ծանուցուած է Սուէշի ջրանցքին նկատմամբ ամեն կերպ ձեռնարկութենէ զգուշանան որպէս զի փտանդի չենթարկուի : — Պօքաթի Ռուսական զրահաւորն Նիւ Եօքքէն ելնելով ի Պրէստ ժամանած է : — Այլօս կայսրին յառաջիկայ հինգշաբթի օր Լամ պիտի երթայ : — Պուքրէշէն կ'հեռագրեն թէ Դանուբի ջրերն թերեւս Յունիս ամսուան մէջ ալ զինուորական շարժմանց արդելք ըլլան : — Զօրավար Նինաթիէվ ի Պուքրէշ հասած է կրտուի : — Օսմ. զօրաց եւ Գաւառապետաց մէջ ամսոյս 12 երկուշաբթի օր արիւնահեղ կռիւ մի տեղի ունեցել է : Նոյն օրն առաւօտուն ապստամբ Բիքէր գիւղին մօտ Սէրինչէի բարձուքին թնդանօթի բռնած են այն կողմի զիւղերն , Հիւսէին եւ Հաֆրդ փաշաներն իրենց զօրաբաժիններոյն յառաջ քալել եւ 8 ժամ կռուելով Մարթինի կրճին երկու կողմի բլուրներն թշնամուցն ձեռքէն առել եւ ցիր ու ցան ըրել են , Օսմ. զինուոյ յաղթա-

հանձն առնեալ : — Ամսի կուսակալն եւ այս երբորդ անգամ Յունիս Կին (Ն. Տ.) կ'հեռագրէ թէ ան կողմերն յիշատակելու արժանի դէպք մի պատահած չէ : — Քալանուտ կոչուած նաւահանգիստին մէջ Ռուսական երկու փայտեայ նաւեր ընկղմնր է եւ ամբողջ իւրենքն ալ կ'ոմարակոծուին : — Օտմ բանակն Գարառապի սահմանն անհապաւան եւ անոնց ընդգլխութեան : — Պաշտօնապէս կ'ծանուցուի թէ կամաւ որ դրուողներն ուղղակի պէտք է Սպարապետութեան դուռն դիմեն : — Քօլէնիշ Յայթուեկ կ'ստէ Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ Ալուիա դէպէն անդին դօրք չանցնելու խնայեալ կ'ստէ նաեւ Ռուսիոյ Սերվիոյ պատերազմի չնեատուելու համար տուած խորհուրդն : — Մասիս Լէվանթէն առնելով կ'գրէ թէ Ձեր-քէդ Մուսա փաշային կամաւորներն յետահանջելու պարտաւորեալ են , թէ Կարսի պահապան դօրաց ստօրեայ արուած պարէնը կիսով չափ նուազեր է , եւ թէ Աւստրիոյ Մուխթար փաշան իւր դօրաբանակին տեղն երգու անգամ փոխելով Կարսը պահպանելու համար Քէօբըլուլու դիւղն եկէր է : Այս լուրերուն ստուգութեան աստիճանը չգիտցուիր : — Շուվալօֆ կոմսն Քէզապուրկէն մասնաւոր պաշտօնով ի Լոնտոն հասած ըլլալն կ'ծանուցուի : — Պաշտէշէն Յունիս 6 թուով (Ն. Տ.) կ'հեռագրեն թէ « Ռուսիոյ կայսրն այսօր կէս օրին Պարպօշ հասաւ եւ պահ մի յետոյ Իպրայիլ գնաց » : — Լէվանթ կըսէ թէ հեռագիր մի եւս ստացայ այսօր Կարսոյ թղթակցէն , բայց չեմ կարող զայն հրատարակել . սակայն ընթերցողք կրնան գուշակել թէ՛ Կարսի թշնամուսն ձեռքն անցած չէ եւ ոչ իսկ ռմբակոծուած . բայց աստի որովհետեւ Քէզապու խորանան կ'գտնուի , յայտնի կըլլայ որ Ռուսը հոն հասած չեն : — Պիզմարք Իշխան Պերլինէն Քիսէնկինի ջրերն դացեր է հանդերձ ընտանեօք : — Էօրտ Տէրպի ըսած է թէ Ռուսիա Գանուբը անցնելու մտադիր չէ , նա ժամ յառաջ Տաճկական Հայաստանին տիրելու կ'բաղձայ եւ կ'յուսայ թէ Բ. Գուռն Ասիական բանակին տեղաբանալուն բանակցութեանց կ'սկսի եւ Գերմանիոյ միջնորդութեամբն Ձարն այն ասեն չափաւոր պայմաններով խաղաղութիւն յանձն պիտի առնու : — Պաշտէշէն հասած վերջին հեռագիր մը կըսէ թէ նոր կարգադրութեանց համեմատ Բուխարսկան դօրքն Գանուբն չտիրի անձնի : — Ի պատիւ Ձարին Նաչի լմէջ եղած լուսավառութենէն 15 տուն այրեր է :

**Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Գ Ի Ր**  
**Ը Ն Պ Լ Ա Ն Ո Ր Գ Ի Է Ա Կ Ի Ն Ս Ե Բ Ա Ս Տ Ե Ո Յ**  
**Ա Ը Ի Ա Տ Ա Ս Ի Ր Ե Ա Տ**

ՊՕՂԱՍ . ՎԱՐԴԱՊԵՏ . ՆԱԹԱՆԵԱՆ

Ամեն Հայ գրավաճառաց քով կ'գտնուի , դին 8 դուրուշ :

**ՏՅՐ-ԽՐԱԲԻՐ**  
**ՀՄԱՅՆԱԿ Ծ. Վ. ԴԻՄԱՔՍԵԱՆ**

**Ի Ծ Պ Ա Ր Ե Ն Ի Հ Ա Ս Ե Ս Ե Ն Ե Ա Տ Տ**  
Կ. Պոլիս Եկեմի Գարա. Գումապ փողոց բն. 200